

Avizul Comitetului Regiunilor — Îmbătrânirea activă: inovare, sănătate inteligentă, îmbunătățirea calității vieții

(2012/C 225/05)

COMITETUL REGIUNILOR

- solicită Comisiei Europene să lanseze o convenție europeană a primarilor privind schimbările demografice, ca o contribuție la Anul european al îmbătrânirii active 2012, care să pună în legătură autoritățile locale și regionale interesate de promovarea inovării, a soluțiilor inteligente pentru sănătate și de îmbunătățirea calității vieții, în sprijinul îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, și să asigure susținere administrativă și financiară pentru această convenție;
- împărtășește viziunea coaliției părților interesate din cadrul Anului european 2012 cu privire la o societate pentru toate vârstele, în care fiecare să aibă capacitatea de a juca un rol activ în societate și de a se bucura de drepturi și de șanse egale în toate etapele vieții, indiferent de vârstă, sex, rasă sau origine etnică, religie sau credință, statut economic sau social, orientare sexuală, stare fizică sau mentală ori necesitatea de îngrijire;
- subliniază importanța consultării și implicării active a persoanelor în vârstă și a persoanelor care le îngrijesc în identificarea nevoilor lor, în conceperea de soluții și în evaluarea funcționalității acestora. O astfel de abordare participativă susține incluziunea socială și asigură faptul că serviciile oferite răspund cât mai bine posibil nevoilor reale ale beneficiarilor;
- recomandă Comisiei Europene să implice mai activ autoritățile locale și regionale în procesul de evaluare la nivelul UE a impactului social pentru diferite inițiative adoptate în vederea susținerii îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, pentru a asigura o evaluare corespunzătoare a impactului asupra cetățenilor în vârstă.

Raportor general

dl Arnoldas ABRAMAVIČIUS (LT-PPE), președintele administrației districtului Zarasai și membru al Consiliului municipal

I. INTRODUCERE**COMITETUL REGIUNILOR**

1. salută inițiativa Președinției daneze de a implica autoritățile de la nivel subnațional în dialogul paneuropean cu privire la modalitățile de a răspunde provocării demografice și de a valorifica la maximum oportunitățile legate de îmbătrânirea populației. După cum se precizează în Avizul privind gestionarea impactului îmbătrânirii populației în UE ⁽¹⁾ și în raportul Parlamentului European privind Anul european 2012 ⁽²⁾, autoritățile locale și regionale din multe state membre au competențe-cheie în cele trei domenii care stau la baza Anului european al îmbătrânirii active și al solidarității între generații: ocuparea forței de muncă, participarea la viața socială și viața autonomă a individului;

2. subliniază că găsirea unui răspuns la provocările legate de îmbătrânirea populației reprezintă unul dintre obiectivele Strategiei Europa 2020. Deoarece autoritățile locale și regionale sunt în contact imediat cu nevoile cetățenilor și sunt responsabile cu furnizarea majorității serviciilor de care au nevoie persoanele în vârstă pentru a-și trăi bătrânețea în condiții demne, implicarea lor directă în toate dezbaterile de la nivelul UE cu privire la îmbătrânire este capitală pentru realizarea obiectivelor Strategiei Europa 2020 și ar putea contribui la sporirea coeziunii sociale, economice și teritoriale;

3. salută Parteneriatul european pentru inovare privind îmbătrânirea activă și condiții bune de sănătate, care urmărește mobilizarea unei game largi de părți interesate de la toate nivelurile, pentru a crește cu doi ani durata de viață în condiții bune de sănătate (indicatorul „speranța de viață sănătoasă”), și reamintește că autoritățile locale și regionale dețin competențe-cheie în cei trei piloni ai parteneriatului: prevenirea, depistarea și diagnosticarea precoce; îngrijirea și tratamentul; îmbătrânirea activă și traiul independent;

4. împărtășește viziunea coaliției părților interesate din cadrul Anului european 2012 cu privire la o societate pentru toate vârstele, în care fiecare să aibă capacitatea de a juca un rol activ în societate și de a se bucura de drepturi și de șanse egale în toate etapele vieții, indiferent de vârstă, sex, rasă sau origine etnică, religie sau credință, statut economic sau social, orientare sexuală, stare fizică sau mentală ori necesitatea de îngrijire;

5. recomandă o abordare pozitivă cu privire la îmbătrânire și împărtășește punctul de vedere potrivit căruia inovarea poate contribui la asigurarea unor servicii mai bune pentru populația noastră în curs de îmbătrânire. Cu toate acestea, trebuie subliniat faptul că inovarea nu trebuie urmărită de dragul schimbării, ci trebuie considerată un vector prețios

pentru îmbunătățirea calității și a eficienței economice a răspunsului oferit la nevoile din ce în ce mai mari și în continuă schimbare în vremuri caracterizate de constrângeri financiare;

6. consideră că din cauza crizei economice și financiare este mai urgent ca oricând să fie revizuit modul în care funcționează societatea noastră și să se facă tot posibilul pentru a crea tuturor, tineri sau bătrâni, condițiile pentru a contribui activ la piața forței de muncă și în comunitățile din care fac parte și de a duce un trai independent cât mai mult timp posibil. Cea mai bună abordare a îmbătrânirii demografice o reprezintă promovarea comunităților adaptate persoanelor în vârstă, în care spațiul public, transporturile, locuințele și serviciile locale să fie concepute având în vedere nevoile tuturor generațiilor și în care să fie promovate solidaritatea și cooperarea între generații. Astfel de comunități tind, de asemenea, să devină mai preocupate de protecția mediului și să antreneze o coeziune socială mai puternică și o participare socială mai bună a altor grupuri vulnerabile;

7. subliniază importanța consultării și implicării active a persoanelor în vârstă și a persoanelor care le îngrijesc în identificarea nevoilor lor, în conceperea de soluții și în evaluarea funcționalității acestora. O astfel de abordare participativă susține incluziunea socială și asigură faptul că serviciile oferite răspund cât mai bine posibil nevoilor reale ale beneficiarilor;

8. constată că, în ultimul deceniu, în diferite părți ale Europei, a apărut conceptul de „economie a vârstei a treia” (*silver economy*), în baza căruia se dezvoltă o gamă largă de produse și servicii pentru un număr din ce în ce mai mare de persoane în vârstă care necesită îngrijire, cu mobilitate redusă și care se confruntă cu o limitare a activităților lor de zi cu zi. Economia vârstei a treia s-a extins către alte segmente de piață precum activitățile de destindere, fitness și petrecere a timpului liber, călătoriile, cultura, comunicarea, divertismentul și accesul la noile tehnologii. Multe IMM-uri și clustere de întreprinderi din mai multe state membre se specializează și în tehnologii inovatoare destinate persoanelor în vârstă, de exemplu în domeniul domoticii, care prezintă oportunități de creștere extraordinară. Cu toate acestea, trebuie remarcat și faptul că, deși recunosc necesitatea existenței unor produse și servicii specializate pentru persoanele cu nevoi speciale, majoritatea persoanelor în vârstă preferă să poată utiliza bunuri și servicii obișnuite. De aceea, trebuie promovată o abordare mai largă bazată pe conceptul de „design adaptat tuturor” (*design-for-all*), în cadrul căreia să fie integrate și nevoile și așteptările persoanelor în vârstă și ale persoanelor cu handicap, în paralel cu dezvoltarea produselor de nișă pentru nevoi foarte specifice;

9. atrage atenția asupra tendinței unui număr din ce în ce mai mare de autorități locale și regionale de a căuta soluții de inovare socială și soluții bazate pe TIC pentru îmbunătățirea calității și a eficienței economice a serviciilor pe care le oferă în domeniul sănătății și al îngrijirii pe termen lung, atât în

⁽¹⁾ CdR 212/2009

⁽²⁾ Kastler, P7_TA(2011) 0332

mediul urban, cât și în cel rural, unde aceste soluții pot contribui la obținerea unor costuri mai sustenabile pentru buzunarul public și pentru cel personal ale acestor servicii esențiale destinate persoanelor în vârstă. Aceste inițiative necesită însă un anumit volum de investiții și măsuri care trebuie puse în aplicare la alte niveluri de guvernare, pentru a permite trecerea de la proiecte-pilot la modele la scară largă, care să poată fi diseminate la nivel național sau în alte regiuni ale UE. Este un domeniu în care autoritățile locale și regionale au nevoie de maximum de sprijin din partea guvernelor naționale și de la nivelul UE;

10. subliniază că, deși la nivel local putem găsi multe exemple de măsuri inovatoare care susțin îmbătrânirea activă și în condiții bune de sănătate, iar incubatoarele sociale sunt adeseori inițiative locale, apropiate de nevoile cărora încearcă să le răspundă, o abordare bazată pe proiecte nu este întotdeauna suficientă pentru atingerea masei critice și sustenabilitate pe termen lung. Pentru a dispune de medii favorabile și incluzive, este nevoie de o viziune strategică globală, care să acopere toată gama de problematici. Un exemplu simplu este inovarea socială lansată de administrația orașului Fredericia (Danemarca), care urmărește, prin prevenire, reabilitare, tehnologie și socializare în rețea, să mențină sau să restabilească capacitatea de a trăi independent în rândul persoanelor în vârstă care au nevoie de ajutor pentru activitățile de zi cu zi. Abordarea adoptată se bazează pe o schimbare de paradigmă în modul în care sunt percepuți cetățenii vârstnici, de la aceea de pacienți „neajutorați” la cea de „cetățeni cu resurse”. Această inițiativă a fost susținută în etapa pilot de Ministerul Finanțelor din Danemarca și modelul urmează a fi preluat și alte autorități locale daneze.

11. subliniază că provocările legate de îmbătrânirea populației au o puternică dimensiune de gen, care necesită acordarea unei atenții speciale impactului reformelor actuale în materie de protecție socială și reducerilor resurselor alocate serviciilor sociale (în special cele destinate copilului și îngrijirii persoanelor în vârstă) asupra șanselor femeilor de a-și găsi un loc de muncă și a diferențelor de remunerare și de pensii dintre femei și bărbați, întrucât sarcina ce incumbă îngrijitorilor informali în legătură cu îngrijirea rudelor dependente va crește – majoritatea fiind femei –, ceea ce va determina o expunere mai mare a acestora la riscul de sărăcie și excluziune socială în viitor, dacă nu se iau măsuri în vederea eliminării acestor inegalități. În viitor, problemele legate de stres și de suprasolicitare în sectorul sănătății și al îngrijirilor, dominat de femei, pot genera la rândul lor probleme noi pentru femeile în vârstă;

II. RECOMANDĂRILE COR CĂTRE CONSILIU ȘI CĂTRE COMISIA EUROPEANĂ

12. consideră că este nevoie de o mai bună coordonare între diferitele niveluri implicate în conceperea soluțiilor la problematica îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate și evidențiază necesitatea unei guvernări pe mai multe niveluri în acest domeniu. Autoritățile locale și regionale nu trebuie privite doar ca agenți responsabili cu punerea în aplicare, ele trebuind să fie implicate în întregul proces decizional și de evaluare;

13. susține că instituirea de către UE a unui cadru care să permită autorităților publice și actorilor de la toate nivelurile să beneficieze de experiența celorlalți, să culeagă date cu privire la

inițiativele de succes și să învețe din eșecuri, ar reprezenta o valoare adăugată reală, deoarece le-ar permite acestora să evite repetarea aceluiași greșeli și le-ar ajuta să își investească resursele limitate în soluții inovatoare care s-au dovedit eficiente;

14. recomandă invitarea Comitetului Regiunilor la grupul de coordonare al parteneriatului european pentru inovare privind îmbătrânirea activă și în condiții bune de sănătate (EIP-AHA), pentru a se asigura o reprezentare corespunzătoare a autorităților locale și regionale în procesul decizional din cadrul EIP-AHA și pentru a permite CoR să acționeze ca multiplicator în vederea mobilizării unei game largi de autorități locale și regionale în punerea în aplicare a EIP-AHA, având în vedere că acestea dețin competențe în toate cele șase domenii-cheie de acțiune ale acestuia;

15. susține propunerea făcută în cadrul parteneriatului european pentru inovare privind îmbătrânirea activă și în condiții bune de sănătate de a înființa rețea europeană privind mediile adaptate persoanelor în vârstă și salută eforturile AGE Platform Europe și ale Organizației Mondiale a Sănătății de a pune bazele acestei rețele. CoR recomandă să se aloce fonduri UE pentru dezvoltarea corespunzătoare a unei astfel de rețele UE, în strânsă cooperare cu OMS;

16. recomandă Comisiei să se concentreze asupra cercetărilor privind persoanele foarte în vârstă. Parțial, acest grup este încă nou, și diferitele părți interesate au nevoie de mai multe informații despre el. Sunt necesare eforturi de cercetare care să evalueze eficacitatea și rentabilitatea măsurilor de promovare a sănătății și de prevenire a îmbolnăvirii pe întreaga viață și în special în stadiile finale. De asemenea, este nevoie de un studiu mai detaliat al modului în care persoanele în vârstă, mai dificil de mobilizat, pot fi încurajate să-și schimbe obiceiurile și stilul de viață. Este necesar ca persoanele foarte în vârstă să fie incluse în statistici și cercetări, iar cei care lucrează cu persoanele foarte în vârstă să fie informați de rezultatele cercetărilor.

17. solicită Comisiei Europene să lanseze o convenție europeană a primarilor privind schimbările demografice, ca o moștenire a Anului european 2012, care să pună în legătură autoritățile locale și regionale interesate de promovarea inovării, a soluțiilor inteligente pentru sănătate și a îmbunătățirii calității vieții, în sprijinul îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, și să asigure susținere administrativă și financiară pentru această convenție;

18. constată că, deși competențele de bază în domeniul îmbătrânirii active aparțin statelor membre și autorităților locale și regionale ale acestora, Uniunea Europeană poate legifera în domenii care afectează funcționarea pieței interne, în scopul eliminării barierelor din calea liberei circulații a persoanelor, al promovării libertății de a presta servicii și al asigurării unei protecții corespunzătoare a consumatorilor. Ratificarea de către UE a Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap creează noi obligații juridice în sarcina UE, în sensul de a asigura persoanelor cu handicap și persoanelor în vârstă care prezintă deficiențe posibilitatea de a-și valorifica dreptul de a circula liber și de a participa pe deplin la

viața economică și socială a comunităților lor, asemenea oricăror alți cetățeni. Aceasta necesită intervenția UE, pentru a asigura un răspuns coordonat la nivelul UE, precum și la nivel național și local/regional. Mai mult, UE poate facilita schimburile de experiență transnaționale și poate promova instrumente de „soft law”, precum codurile de bune practici, în scopul susținerii unei aplicări optime a libertăților fundamentale consacrate în tratatele UE;

19. ia notă de faptul că Comisia Europeană intenționează să prezinte o propunere de act privind accesibilitatea și subliniază că este necesar un cadru juridic la nivelul UE pentru consolidarea accesibilității în întreaga UE a tuturor bunurilor și serviciilor de primă necesitate și pentru crearea de condiții egale tuturor sectoarelor economice, inclusiv IMM-urilor. Această propunere ar trebui să fie proporțională și să nu creeze sarcini birocratice suplimentare pentru IMM-uri. Adoptarea unor norme la nivelul întregii UE ar fi utilă și pentru susținerea industriei și crearea unei piețe unice eficiente a bunurilor și serviciilor adaptate tuturor. Trebuie instituit un sistem de supraveghere care să asigure aplicarea legislației; acesta trebuie însoțit de planuri de acțiune pentru autoritățile naționale, regionale și locale și de măsuri de sprijinire a actorilor locali și a IMM-urilor;

20. reamintește că, la nivelul UE, precum și la nivel național și local, este esențial un cadru legislativ adecvat în materie de achiziții publice, care să garanteze că investițiile publice promovează accesibilitatea pentru toți. Accesibilitatea ar trebui să devină o cerință prealabilă esențială și pentru accesul la finanțarea UE (fonduri structurale, finanțări pe proiect sau în domeniul cercetării), fiind necesar ca regiunile mai puțin avansate să fie sprijinite pentru a se putea conforma legislației și standardelor UE. Trebuie avute în vedere stimulente financiare pentru sporirea accesibilității, mai ales pentru ca autoritățile publice să modernizeze construcțiile și spațiile locative existente și să sprijine investițiile în soluții inovatoare;

21. Subliniază că este nevoie de acțiuni de sensibilizare care să însoțească principalele măsuri legislative și să determine o percepție corectă a realității în rândul cetățenilor. Acestea trebuie orientate către autoritățile locale și regionale, producători, furnizori și prestatori de servicii, precum și către cetățeni în general. Politicile în materie de învățământ și de formare sunt importante pentru consolidarea și susținerea accesibilității: o cerință-cheie în acest context este asigurarea formării corespunzătoare a inginerilor, arhitecților, designerilor web, urbanistilor și a altor actori, pentru ca aceștia să poată integra chestiunile legate de accesibilitate și a pune în practică conceptul de design adaptat tuturor;

22. reamintește că învățarea pe tot parcursul vieții și voluntariatul sunt vectori fundamentali ai îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate. UE și nivelurile național și local ar trebui să sprijine educația adulților și voluntariatul la o vârstă înaintată, activități care contribuie la prelungirea vieții profesionale, la promovarea unei vieți active după pensionare și la susținerea traiului independent;

23. în consecință, recomandă ca, în viitor, obiectivele Anului european al îmbătrânirii active și al solidarității între generații (2012) și cele ale EIP-AHA să fie integrate în toate instrumentele de finanțare relevante ale UE, inclusiv în fondurile structurale, și ca procedurile care urmează a fi aplicate să fie simplificate în beneficiul actorilor locali și regionali; salută organizarea chiar în Anul european 2012 a Zilei europene a solidarității dintre generații, zi care promovează proiecte intergeneraționale între elevi și persoanele în vârstă, aducând astfel o contribuție însemnată la dialogul dintre generații;

24. salută lansarea unei comunități de cunoaștere și inovare (CCI), preconizate pentru anul 2014, care să se ocupe de inovarea în domeniul promovării unui mod de viață sănătos și al îmbătrânirii active, și recomandă Institutului European de Inovare și Tehnologie să depună toate eforturile pentru implicarea autorităților locale și regionale și a celorlalți actori locali/regionali în punerea în practică a CCI;

25. recomandă Comisiei Europene să implice mai activ autoritățile locale și regionale în procesul UE de pregătire a evaluărilor impactului social pentru diferite inițiative adoptate în vederea susținerii îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, pentru a asigura o evaluare corespunzătoare a impactului asupra cetățenilor în vârstă;

26. reamintește că îmbătrânirea activă și în condiții bune de sănătate este un obiectiv-cheie al Strategiei Europa 2010, fiind susținută prin diverse inițiative emblematică (O agendă pentru noi competențe și locuri de muncă, Platforma de combatere a sărăciei, Agenda digitală) și printr-o gamă largă de instrumente financiare ale UE la care au acces autoritățile locale și regionale, astfel cum se menționează în broșura pregătită de Comitetul Regiunilor în parteneriat cu Comisia Europeană și cu AGE Platform Europe intitulată „How to promote active ageing in Europe - EU support to local and regional actors”, publicată în septembrie 2011 ca o contribuție la Anul european 2012 ⁽³⁾;

27. având în vedere cele de mai sus, concluzionează că nu par să existe probleme în ceea ce privește conformarea cu principiile subsidiarității și proporționalității, astfel cum sunt definite acestea în tratatele UE;

III. PROVOCĂRI

28. reamintește că există estimări potrivit cărora, până în 2060, populația tânără din UE-27 va scădea cu 9 % ⁽⁴⁾, iar populația de vârstă activă (15-64 de ani), cu 15 %. Mai mult, se preconizează că numărul persoanelor în vârstă va înregistra o creștere foarte mare, de 79 %. Aceste schimbări demografice sunt rezultatul unor fenomene diverse precum nivelurile scăzute de fertilitate, creșterea speranței de viață, migrația totală netă și îmbătrânirea populației născute în cursul exploziei demografice postbelice. Este evident că aceste tendințe demografice vor avea importante consecințe

⁽³⁾ http://bibli.reseauope.net/opac_css/index.php?lvl=author_see&id=264

⁽⁴⁾ Sursă: statisticile Eurostat cu privire la structura populației și îmbătrânire

economice, sociale și bugetare la nivel național, regional și local. Studiul CoR pe tema „Îmbătrânirea activă: soluții locale și regionale”⁽⁵⁾ explică foarte bine aceste repercusiuni atunci când susține că „oferta de forță de muncă și numărul locurilor de muncă vor scădea, reprezentând o provocare pentru creșterea economică, în timp ce cererea de servicii din partea populației în vârstă va crește”. De asemenea, se preconizează că, pentru a asigura servicii de calitate pentru populația în vârstă și pentru a finanța, în același timp sănătatea și pensiile pentru un număr în creștere de persoane vârstnice, va avea loc o creștere a cheltuielilor publice. În ciuda acestui lucru, majoritatea autorităților locale și regionale au suferit constrângeri bugetare drastice, care le fac deja extrem de dificilă sarcina de a furniza servicii sociale dinamice și moderne de o calitate corespunzătoare;

29. subliniază că există decalaje foarte mari între țări și regiuni sub aspectul speranței de viață pentru femei și bărbați, al indicatorilor referitori speranța de viață în condiții bune de sănătate, al vârstelor medii și al ratei de dependență. Se estimează că în aproape toate cele 281 de regiuni ale UE-27 populația va îmbătrâni, prognozele menționând că vârsta medie nu va crește până în 2030 numai în șapte dintre regiuni: Viena (Austria), Hamburg și Trier (Germania), Sterea Ellada și Peloponnisos (Grecia) și West Midlands și Scoția de Nord-Est (Regatul Unit)⁽⁶⁾. În 2008, ratele de dependență variau aproape de la simplu la triplu între regiuni (între 9,1 % și 26,8 %). În 2030, diferența va fi aproape de un raport de 1/4 (între 10,4 % și 37,3 %)⁽⁷⁾. Aceasta înseamnă că nu toate regiunile sunt egale sub aspectul îmbătrânirii demografice, iar acest aspect, combinat cu actuala criză economică, afectează unele autorități locale și regionale mai mult decât pe altele;

30. subliniază de asemenea că există decalaje enorme între țări și regiuni în ceea ce privește datoria suverană și că unele dintre acestea au suferit reduceri importante ale bugetului, ceea ce le-ar putea afecta capacitatea de a beneficia de finanțarea UE acordată prin intermediul fondurilor structurale sau al programelor comune în domeniul îmbătrânirii;

31. după cum precizează și în avizul său pe tema „Către sisteme europene de pensii adecvate, viabile și sigure”⁽⁸⁾, reamintește că autoritățile locale și regionale continuă să fie cel mai mare angajator din sectorul public și, în consecință, pensiile publice vor rămâne fundamentale pentru sustenabilitatea sistemelor de pensii. Aceste pensii, însă, vor fi din ce în ce mai afectate de măsurile bugetare și de reforme. De aceea, ar trebui să se ia în considerare capacitatea autorităților locale și regionale de a contrabalansa acest efect, ele trebuind să poată asigura un venit corespunzător pentru toate persoanele în vârstă, precum și sprijin și servicii de îngrijire. Comitetul Regiunilor a propus introducerea unei dimensiuni sociale în supravegherea macroeconomică, ca un mijloc de a depăși consecințele negative;

32. a declarat în avizul său pe tema „A îmbătrâni frumos în societatea informațională”⁽⁹⁾ că soluțiile TIC pot îmbunătăți productivitatea serviciilor sociale sau de sănătate, dacă sunt adaptate corect nevoilor persoanelor în vârstă, și reamintește că autoritățile locale și regionale ar trebui implicate în cercetarea desfășurată la nivel național sau la nivelul UE în domeniul soluțiilor TIC în domeniul îmbătrânirii, deoarece aceste autorități vor fi adesea utilizatorii principali ai rezultatelor;

33. cu toate acestea, reamintește că autoritățile locale și regionale nu pot sprijini îmbătrânirea activă și în condiții bune de sănătate dacă acționează singure. Pentru a reuși, ele au nevoie de un mediu legislativ, financiar și structural favorabil, ceea ce necesită adoptarea de măsuri la nivel național sau la nivelul UE. De exemplu, pentru a disemina inițiativele TIC de sprijinire a inovării, a soluțiilor inteligente pentru sănătate și a îmbunătățirii calității vieții în toate regiunile UE, sunt necesare investiții structurale la nivelul UE și la cel național, în vederea extinderii accesului în bandă largă; este nevoie, de asemenea, de o legislație UE care să armonizeze criteriile de acces și standardele de interoperabilitate;

34. subliniază faptul că numărul din ce în ce mai mare de condiții preliminare și procedurile contabile, financiare și de audit, impuse pentru accesul la finanțările acordate prin fondurile structurale, a dus la focalizarea unui număr din ce în ce mai mare de proiecte pe rezultate măsurabile, mai degrabă decât pe proiecte mai inovatoare și mai orientate către risc, care, în realitate, necesită mai mult timp pentru a produce rezultate pozitive și sunt mai greu de cuantificat. În practică, inovarea socială se confruntă în prezent cu obstacole care sunt de cele mai multe ori legate de existența unor culturi incompatibile în materie de audit sau de reglementare. Chestiunea nu este legată numai de utilizarea fondurilor structurale, ea fiind relevantă pentru multe alte instrumente de finanțare europene sau naționale;

35. cu toate acestea, recunoaște necesitatea unor schimbări în modul de punere în aplicare a fondurilor structurale, pentru a include condiții bazate pe date concrete, pentru a nu submina eforturile depuse în vederea sporirii valorii adăugate și a eficienței fondurilor UE în acest domeniu. Danemarca și Suedia dispun de astfel de proceduri bazate pe date concrete pentru monitorizarea performanței cu ajutorul unui set de indicatori agreeți și retransmit informații în sistemul de monitorizare pentru a continua să îmbunătățească calitatea și eficiența economică a serviciilor pe care le oferă și le finanțează. Guvernul Regatului Unit a instituit recent o obligațiune privind impactul social, care urmărește să atragă „investiții noi în jurul unor astfel de contracte bazate pe rezultate, care aduc beneficii pentru persoane și comunități. Cu ajutorul unei obligațiuni privind impactul social, investițiile publice sunt utilizate pentru plata intervențiilor, care sunt furnizate de către prestatori de servicii cu rezultate dovedite în activitatea desfășurată. Profitul investitorilor este realizat de serviciul public pe baza

⁽⁵⁾ www.cor.europa.eu/COR_cms/ui/ViewDocument.aspx?siteid=default&contentID=a18962c0-1f8f-44e9-9f3d-bfa7955830db

⁽⁶⁾ Eurostat, EUROPOP regional 2008

⁽⁷⁾ Ibidem.

⁽⁸⁾ CdR 319/2010

⁽⁹⁾ CdR 84/2007

obținerii unor rezultate sociale mai bune. Dacă rezultatele nu se îmbunătățesc, investitorii nu își recuperează investiția”⁽¹⁰⁾;

IV. PERSPECTIVE

36. constată că țările cu standarde ridicate în materie de accesibilitate în mediul construit, transporturi și TIC sunt țările cu cel mai ridicat nivel de ocupare a forței de muncă atât pentru bărbații, cât și pentru femeile în vârstă, și țările cu nivelurile cele mai bune ale speranței de viață sănătoasă. Tot în aceste țări se înregistrează cele mai înalte rate de ocupare a forței de muncă pentru femei și pentru persoanele cu handicap, iar indicatorii referitori la egalitatea între femei și bărbați au cele mai bune rezultate (diferențele de remunerare sau de pensii între femei și bărbați etc.). Aceasta arată că promovarea proactivă a unor medii adaptate tuturor vârstelor nu prejudiciază economia, ci aduce, dimpotrivă, beneficii pentru societate și economie în general. Aceste medii ușurează viața tuturor și susțin participarea femeilor, a lucrătorilor în vârstă și a persoanelor cu handicap la piața forței de muncă, precum și participarea activă și productivă a persoanelor pensionate în comunitățile lor. Ele susțin de asemenea carierele informale și permit persoanelor participante să concilieze cu mai mare ușurință munca și responsabilitățile pe care le presupune calitatea de îngrijitor;

37. salută faptul că sute de autorități locale și regionale din UE sunt deja implicate în programul „Orașe adaptate vârstei a treia” inițiat de Organizația Mondială a Sănătății și că câteva state membre au lansat programe naționale de susținere a autorităților locale și regionale care doresc să facă parte din rețeaua „Orașe adaptate vârstei a treia” a OMS;

38. dat fiind numărul din ce în ce mai mare al persoanelor care suferă de Alzheimer sau de alte forme de demență, salută inițiativa unor autorități locale și regionale de a crea medii adaptate persoanelor care suferă de Alzheimer, în vederea unei incluziuni mai bune în comunitate a persoanelor în vârstă care suferă de demență și a îngrijitorilor informal ai acestora;

39. subliniază că instituirea unor medii care să fie adaptate tuturor și sprijinirea traiului independent în cazul persoanelor în vârstă care prezintă un handicap sau a căror libertate de mișcare este limitată s-au dovedit eficiente economic. Experiența suedeză arată că scăderea cererii de sprijin înregistrată în ultimii 15 ani nu poate fi explicată prin îmbunătățiri în ce privește sănătatea, deoarece nu există dovezi ale unor astfel de îmbunătățiri în rândul persoanelor în vârstă în această perioadă în Suedia. Explicația cea mai plauzibilă pentru cererea redusă de îngrijire pentru persoanele în vârstă este legată de standardele mai înalte de accesibilitate aplicate în construcția de locuințe și în transporturi și accesul mai bun la tehnologia asistivă, care le permit să se descurce fără a avea nevoie de ajutor. Trebuie remarcat

faptul că, dintre toate statele membre UE, Suedia are cele mai bune rate de ocupare a forței de muncă pentru lucrătorii în vârstă și pentru femeile în vârstă;

40. cu toate acestea subliniază că, deși autoritățile locale și regionale au un rol important de jucat în calitatea lor de cumpărători de bunuri și servicii, în principal prin achizițiile publice, și că astfel pot acționa ca vectori politici pentru promovarea unei abordări pozitive față de îmbătrânire, trebuie soluționată problema fragmentării piețelor existente și în curs de apariție în materie de soluții inovatoare care susțin îmbătrânirea activă, în vederea creării unei piețe unice reale pentru economia vârstei a treia și a realizării unor economii de scară pentru ofertanții din cadrul procedurilor de achiziții publice și pentru consumatori. Actul privind accesibilitatea va încerca să ofere soluții pentru obstacolele care stau în calea creării unei piețe a UE în care soluțiile locale și regionale inovatoare să poată fi modelate și diseminate mai ușor la o scară mai mare în alte regiuni ale UE. IMM-urile sunt adesea în linia întâi a inovării și sunt situate mai aproape de piețele locale. Ele oferă adesea un serviciu personalizat și se adaptează nevoilor consumatorilor. IMM-urile ar beneficia de pe urma unor norme clare și standarde care să le asigure accesul la o piață de dimensiunea celei a UE și să faciliteze interoperabilitatea cu alte bunuri și servicii, în vederea obținerii rezultatului optim;

V. CONCLUZII

41. în concluzie, susține că asigurarea dezvoltării unor medii accesibile și favorabile la nivel local, pe baza conceptului de design adaptat tuturor, va contribui la o viață profesională mai îndelungată pentru lucrătorii și femeile în vârstă și va reduce cererea de îngrijire și asistență pentru persoanele în vârstă, al căror număr înregistrează o creștere accelerată. CoR își exprimă încrederea că intervenția UE în sprijinul îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate și al solidarității între generații va stimula inovarea și potențialul de creștere în întreaga UE și va aduce beneficii economice atât pentru actorii publici, cât și pentru cei privați de la nivel local, național sau european;

42. este de acord cu abordarea Președinției daneze față de îmbătrânire și subliniază că, dacă se dorește utilizarea inovării sociale pentru a răspunde problemelor societății noastre în curs de îmbătrânire, este extrem de important ca UE să creeze un cadru comun care să permită exploatarea la maximum a potențialului de inovare socială în viitor. Un cadru comun la nivelul UE în sprijinul inovării sociale ar facilita obținerea finanțării de către inovatorii sociali din întreaga Europă, precum și activitatea, comunicarea în rețea și dezvoltarea acestora.

Bruxelles, 4 mai 2012

Președinta
Comitetului Regiunilor
Mercedes BRESSO

⁽¹⁰⁾ <http://www.socialfinance.org.uk/work/sibs>